

Interesešu konflikta (godprātības) regulējuma reforma: no aizliegumiem uz atbildību

11.11.2025

Godprātība kā sistēma: interesešu konflikta regulējuma reforma Latvijā

Mērķis:

pāreja no “**uz noteikumiem balstītas**” pieejas
uz “**riskos balstītu**” pieeju

“Mazāk aizliegumu – vairāk atbildības”

Esošās sistēmas izaicinājumi

- Regulējums balstīts uz formāliem aizliegumiem;
- Regulējums nenošķir reālus riskus no formāliem pārkāpumiem;
- “Amatpersonas” statuss mākslīgi sašaurina regulējuma tvērumu;
- KNAB spiests darboties kā “sodīšanas birojs”, nevis integritātes uzraugs.

Jaunā pieeja – riskos balstīta sistēma

- Interesešu konflikts vērtējams katrā konkrētā situācijā, nevis pēc universāla aizlieguma principiem;
- Primārais mērķis – novērst riskus, nevis formāli fiksēt pārkāpumus;
- Iestādes vadītājs izvērtē un pieņem lēmumu, balstoties uz interesešu konflikta nepieļaujamības un vispārējiem ētikas principiem.

Godprātība nav amata privilēģija, tā ir valsts darba pamatvērtība

- Likuma prasības attiecināmas uz visām valsts pārvaldē nodarbinātām personām, ne tikai “amatpersonām”;
- Pamatprincips: ja pildi valsts deleģētās funkcijas vai rīkojies valsts uzdevumā – tev jāievēro augstākie uzvedības standarti;
- Vienlīdzīgi standarti visiem – stiprina sabiedrības uzticēšanos.

Iestādes vadītāja loma

- Vadītājs ir atbildīgs par iekšējās kontroles sistēmu interešu konfliktu pārvaldībai;
- Iestādes vadītājam jāizstrādā un jānodrošina iekšējie noteikumi, apmācības, interešu konflikta deklarēšanas kārtība;
- Vadītājam jāspēj pamatot, kā riski tiek novērsti vai mazināti;
- KNAB var sodīt vadītāju, ja sistēma netiek nodrošināta.

KNAB jaunā loma

- No individuālo pārkāpumu izmeklētāja → uz institucionālās integritātes uzraugu;
- Uzraudzīs iekšējās sistēmas kvalitāti, nevis tikai sodīs par formāliem pārkāpumiem;
- Saglabā sodīšanas pilnvaras augstākām amatpersonām un ievēlētām personām.

Disciplināratbildības mehānisms

- Iestādes darbiniekiem interešu konflikta pārkāpums → disciplinārsods, nevis administratīvais sods;
- Administratīvā atbildība saglabājas tikai:
 - ievēlētām amatpersonām;
 - augstākā līmeņa vadītājiem.
- Mērķis ir panākt efektīvāku un kontekstuālāku reakcija uz pārkāpumiem.

Ieguvumi

- Mazāk birokrātijas, vairāk atbildības;
- Pieeja ļauj ņemt vērā iestāžu specifiku un amata riskus;
- Vienlīdzīgi noteikumi visiem valsts pārvaldē nodarbinātajiem;
- Stiprina vadības kultūru un iekšējo atbildību;
- KNAB resursi koncentrējas uz būtiskāko;
- Pilnvērtīgāka atbilstība OECD un ES integritātes standartiem.

Iespējamie riski un to vadība

Risks	Risinājums
Vadītāju kompetence vērtēt riskus	Apmācības, metodiskie materiāli
Vienotas prakses trūkums	KNAB vadlīnijas un konsultatīva platforma
Sabiedrības uztveres risks ("mīkstināšana")	Skaidra komunikācija par atbildības pārbīdi
Pārejas haoss	Pilotprojekti un pakāpeniska ieviešana

Reformas filozofija

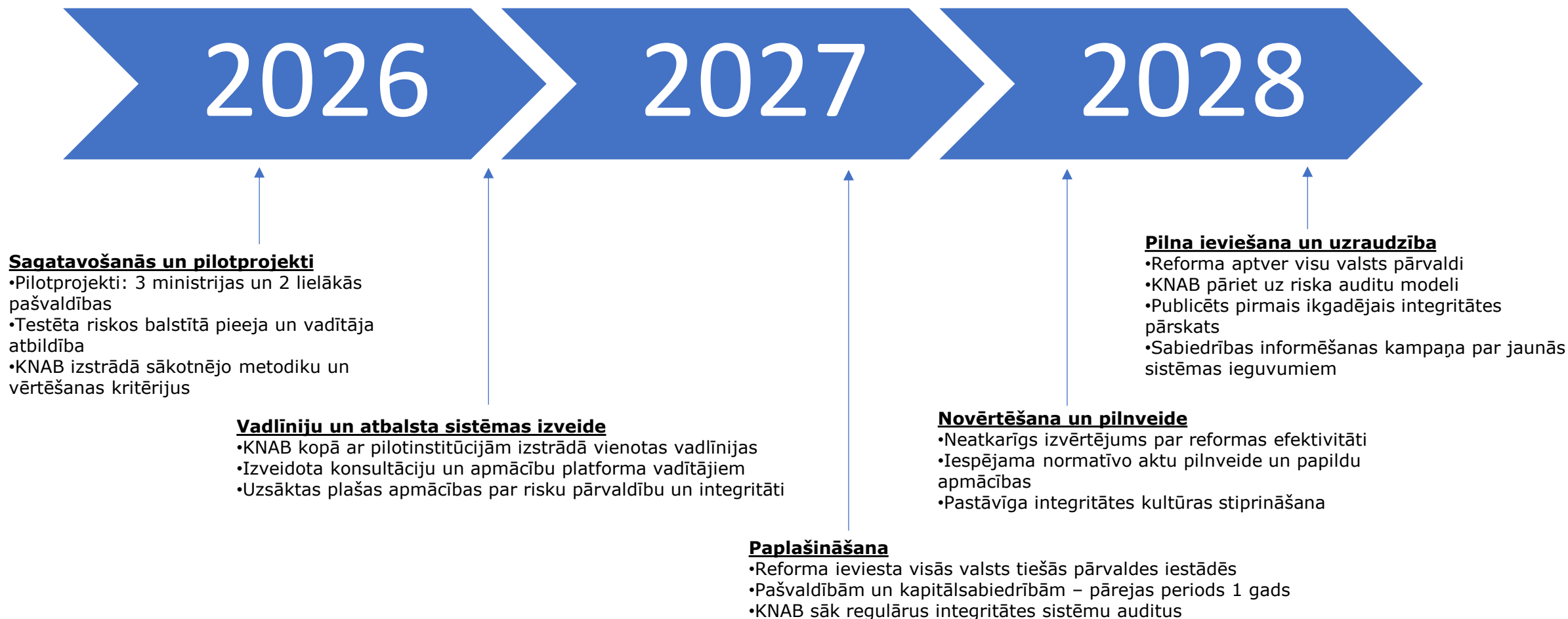
Uzticēšanās. Atbildība. Integritāte.

Mēs neatceļam kontroli, bet padarām to gudrāku.

Mēs uzticamies, bet prasām no vadītājiem lielāku iesaisti.

Reformas 5 soļi – pakāpeniska ieviešana

Paldies!

Gods pār varu!

Citadeles iela 1, Rīga, LV-1010, Latvia
Tālrunis: +371 6735 61 61
knab@knab.gov.lv
www.knab.gov.lv
Mobilā lietotne "Ziņo KNAB"

